

Jesaja 28

- 1 Wee de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm, en een verwelkende bloem, een schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei van hen die geveld zijn door de wijn.
- 2 Zie, de Heere heeft iemand die sterk en machtig is als een hagelstorm, een storm van verderf. Zoals een vloed van geweldige, alles wegspoelende wateren werpt hij ze hardhandig ter aarde.
- 3 Met voeten zal vertrapt worden de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm.
- 4 En de verwelkende bloem van zijn schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei zal zijn als een vroege vijg vóór de zomer: als iemand die ziet, slokt hij die meteen op uit zijn hand.
- 5 Op die dag zal de HEERE van de legermachten tot een schitterende kroon en sierlijke krans zijn voor het overblijfsel van Zijn volk,
- 6 tot een geest van het recht voor wie zit om recht te spreken, en tot een kracht voor wie de strijd terugdringt naar de poort.
- 7 Ook dezen hier zwalken van wijn, dwalen rond door sterkedrank. Priester en profeet zwalken door sterkedrank. Zij zijn opgeslokt door de wijn, zij dwalen rond door de sterkedrank. Zij zwalken bij het uitleggen van het visioen, zij struikelen tijdens hun gerechtelijke uitspraak.
- 8 Ja, alle tafels zitten vol walgelijk braaksel, geen plek is schoon.
- 9 Wie kan Hij dan de kennis bijbrengen? Wie kan Hij dan het gehoorde doen begrijpen? Wie net van de moedermelk af zijn, wie net van de borst zijn afgehaald?
- 10 Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje.
- 11 Ja, met belachelijke klanken en in een andere taal zal Hij tot dit volk spreken,
- 12 tegen wie Hij zei: Dit is de rust, geef de vermoeide rust, en dit is de verademing – maar zij wilden niet luisteren.
- 13 Daarom zal voor hen het woord van de HEERE zijn: gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje, zodat zij, als zij weggaan, achterovervallen, verpletterd worden, verstrikt raken en gevangen worden.
- 14 Daarom, hoor het woord van de HEERE, u, spotters, u, heersers over dit volk dat in Jeruzalem is!
- 15 Omdat u zegt: Wij hebben een verbond gesloten met de dood, en met het rijk van de dood zijn wij een verdrag aangegaan, wanneer de alles wegspoelende gesel voorbijtrekt, komt hij niet bij ons, want van de leugen hebben wij ons toevluchtsoord gemaakt en in het bedrog hebben wij ons verborgen,
- 16 daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik leg in Sion een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gegrondvest is. Wie gelooft, zal zich niet weghaasten.
- 17 Ik stel het recht tot meetlint, en de gerechtigheid tot paslood. De hagel zal het toevluchtsoord van de leugen wegvagen, het water zal de schuilplaats overspoelen.
- 18 Dan zal uw verbond met de dood tenietgedaan worden, uw verdrag met het rijk van de dood zal geen stand houden. Trekt de alles wegspoelende gesel voorbij, dan zult u door hem afgeranseld worden.
- 19 Zo dikwijls als hij voorbijtrekt, zal hij u grijpen; ja, ochtend na ochtend zal hij voorbijtrekken, bij dag en bij nacht. Het zal gebeuren dat het begrijpen van het bericht slechts beroering teweeg zal brengen.
- 20 Want het bed zal te kort zijn om zich erop uit te strekken, en de deken te smal om zich erin te wikkelen.
- 21 Want de HEERE zal opstaan zoals op de berg Perazim. Hij zal woeden, zoals in het dal van Gibeon, om Zijn werk te doen – vreemd zal Zijn werk zijn – en om Zijn daad te verrichten – ongewoon zal Zijn daad zijn.
- 22 Nu dan, spot niet, anders zullen uw boeien nog strakker aangehaald worden; want een

vernietigend einde – en het is vast besloten, heb ik gehoord van de Heere, de HEERE van de legermachten – komt over heel het land.

23 Neem ter ore en luister naar mijn stem, sla er acht op en luister naar mijn woorden!

24 Ploegt de ploeger heel de dag door om te zaaien? Blijft hij zijn land altijd maar openleggen en eggen?

25 Is het niet zo: heeft hij de bovenlaag ervan geëffend, dan strooit hij wikke uit, zaait er komijn op, en zet tarwe op rij, gerst per vak, en spelt aan de rand?

26 Zijn God onderwijst hem over de juiste wijze. Hij onderwijst hem.

27 Want men dorst wikke toch niet met een dorsslede, en rolt over komijn toch geen wagenwiel? Maar wikke wordt uitgeklopt met een stok, en komijn met een staak.

28 Broodkoren moet wel fijngemaakt worden, maar hij dorst en dorst het niet voor altijd door; hij plet het niet met zijn wagenwiel, met zijn paarden verpulvert hij het niet.

29 Ook dit gaat uit van de HEERE van de legermachten. Hij is wonderbaar van raad, Hij is groot in wijsheid.

God houdt Jeruzalem – met de val van Samaria – de spiegel voor.

De profeet Jesaja lijkt hier een oude profetie onder het stof vandaan gehaald te hebben. Het is de profetie tegen Samaria, de hoofdstad van het Noordrijk Israel. Jesaja doet dat vermoedelijk omdat hij een grote overeenkomst ziet tussen de leiders van Samaria *toen* en die van Jeruzalem *nu*. Hij houdt deze profetie als een spiegel voor bij de profeten en de priesters van Jeruzalem. Wat is het geval? Jesaja voorspelde met deze profetie het einde van Samaria en de wegvoering van het Noordrijk naar Assur.

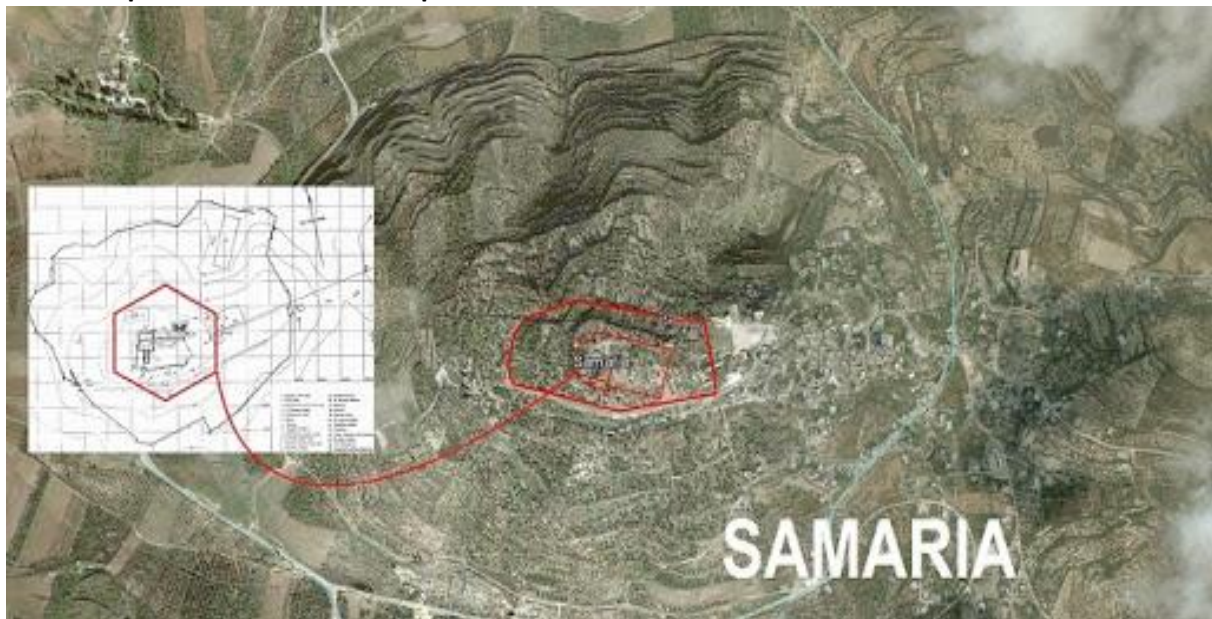
Opgraving bij Samaria met muren van wel tien meter dik.

Als de wijn is in de man is de wijsheid in de kan.

Het Noordrijk wordt ook wel *Israel* genoemd of naar de belangrijkste stam *Efraïm*. Het gaat niet goed met Israel. Samaria valt en de bevolking wordt in ballingschap gevoerd. De aanleiding – die hier genoemd wordt – is *de invloed van de wijn* op het leven en de keuzes van de leiders. Wat is dat toch dat mensen met wie het op zich feitelijk beter gaat dan met de rest van de mensheid – de beroemdheden – zo'n gemakkelijk prooi vormen van de versterkende middelen, zoals alcohol en in onze tijd drugs. Is het omdat ze door hun bekendheid en invloed een soort van kick krijgen die ze – wanneer deze op zijn retour lijkt of even afwezig is – terugzoeken met de kick van de dronkenschap en de roes. Het schijnt dat alles wat gemakkelijk gaat wanneer men wat promillages alcohol in het bloed heeft. Ook ziet de toekomst er zonniger uit en acht men zichzelf in staat tot grotere dingen. Wat het ook is, alcohol is niet alleen voorafgaand aan het autorijden af te raden, maar ook bij de publieke functies een ongewenste gast. Het beeld dat Jesaja kiest om Gods woord kracht bij te zetten

is raak. Daar ligt Samaria op de heuveltop als ommuurde stad. De rondlopende stadsmuur heeft het wel wat weg van een kroon en de heuvel – met wat fantasie – als het hoofd van een vruchtbare vallei. Wat er indrukwekkend mooi uitzag als een schitterend sieraad heeft toen de tijd verstreek – althans qua leven als gelovige samenleving – de contouren gekregen van een verwelkte bloem. Oorzaak of gevolg? Wijn oftewel alcohol. Jesaja 28:1 *Wee de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm, en een verwelkende bloem, een schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei van hen die geveld zijn door de wijn.* Het is opmerkelijk dat de tijd voorafgaande aan de ineenstorting van een koninkrijk – zoals in dit geval Israël – een tijd is van *genotzucht*. Het zal ons niet verrassen dat de HEERE – straks zullen we dat met eigen ogen zien – in Jeruzalem, ook onder de leidinggevendenden dezelfde trend waarneemt van alcoholverslaving en braspartijen. Vermoedelijk is het inderdaad eerder het gevolg van bepaalde ontwikkelingen – die het leven met God en elkaar ondermijnden – dan het de oorzaak is. God heeft in feite al afscheid genomen van deze samenleving die zich van Hem afgekeerd heeft. Assur dient als instrument in Gods hand om het Noordrijk te straffen voor zijn welbewuste breuk met het godsdienstige verleden. Assur is met zijn leger als een hagelstorm, die alle wat groeit en bloeit tegen de grond slaat. Jesaja 28:2 *Zie, de Heere heeft iemand die sterk en machtig is als een hagelstorm, een storm van verderf. Zoals een vloed van geweldige, alles wegspoelende wateren werpt hij ze hardhandig ter aarde.*

De rondlopende stadsmuur leek op een kroon en de heuvel het hoofd van een vruchtbare vallei.

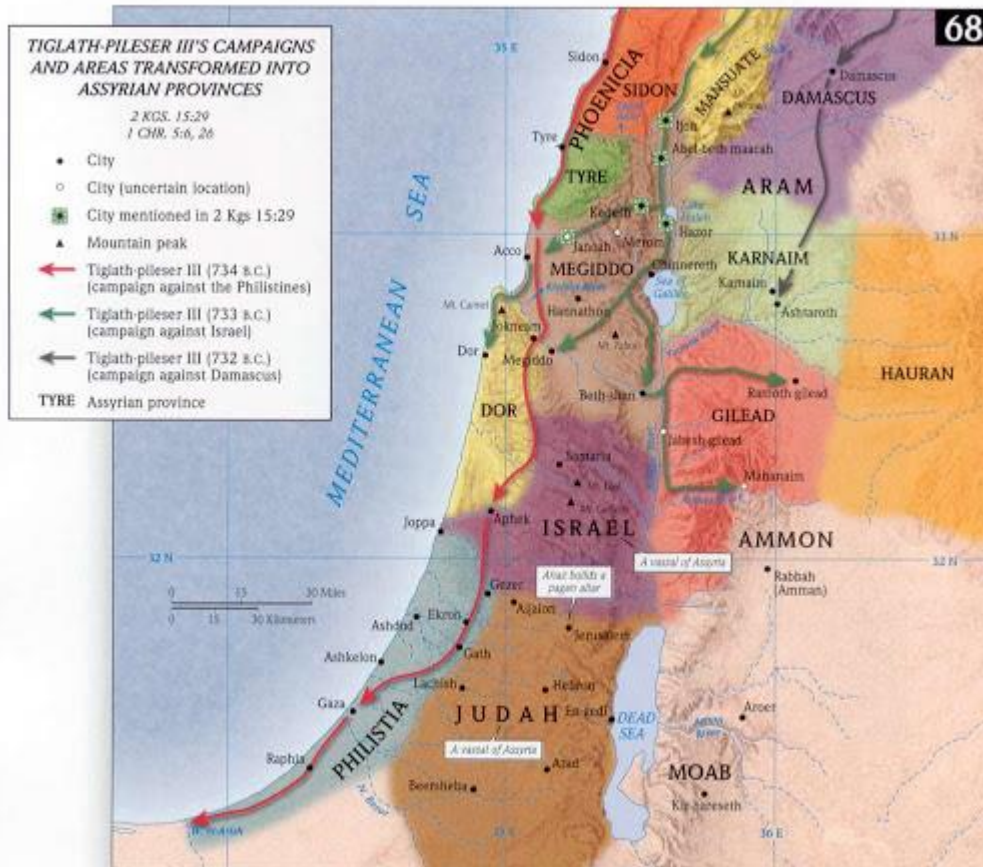

De Syro-Efraimitische oorlog.

De verwoesting van Samaria in 722 v Chr. neemt zijn aanvang in de Syro-Efraimitische oorlog. We herinneren ons hoe de koning van Damascus en die van Samaria samen met de koning van Juda (en de Filistijnen) een vuist wilden maken tegen Assur en dat koning Achaz van Juda gezien werd als spelbreker. Koning Achaz wilde geen coalitie met andere vorsten tegen Assur. Dat kwam hem duur te staan. De Syro-Efraimitische oorlog was een feit. Hoewel de profeet Jesaja de koning opriep tot vertrouwen op God, koos Achaz ervoor de hulp van Assur in te roepen. Dat was niet tegen dovemans oren gezegd. In 732 v Chr. deed Assur een inval in Damascus en onderwierp Syrië. Tien jaar later was Samaria aan de beurt. Het beleg voor de hoofdstad van het Noordrijk had veel voeten in de aarde. De burcht Samaria werd pas na drie jaar ingenomen Maar de val van de stad kon niet uitblijven tegenover een overmacht aan soldaten. Jesaja 28:3 *Met voeten zal vertrapt worden de trotse kroon van de dronkaards van Efraïm.* Maar toen was het ook gedaan met de bevolking van Noord Israel. De mensen die in dit gebied woonden, werden in ballingschap gevoerd. Tegen de hellingen groeiden de

wijnranken met op de top – zoals gezegd – de burcht Samaria. Het was een prachtig gezicht, met de nadruk op *was*. Toen de stad veroverd was, was het een grote ruïne alsof met een grote hand de stad – bij wijze van spreken – was opgeslokt. Jesaja 28:4 *En de verwelkende bloem van zijn schitterend sieraad op het hoofd van de vruchtbare vallei zal zijn als een vroege vijg vóór de zomer: als iemand die ziet, slokt hij die meteen op uit zijn land.* Voor de mensen was het een groot drama.

Israel en Juda in de tijd van Assur.

Trouwe gelovigen te midden van afvalligen.

Hoewel van alle kanten gewaarschuwd zal de verwoesting van hun stad en de ballingschap hen overvallen hebben. Op die manier waren ze inderdaad te vergelijken met een vroege vijg. Op een moment dat niemand vijgen verwacht aan de boom, is er het fenomeen van *de vroege vijg*, die veel eerder dan verwacht tot rijping is gekomen en de eerlijke vinder verheugt met een heerlijk zoete hap fruit. Het kwam te vroeg en te snel zou je kunnen zeggen voor de inwoners van Efraïm. Maar niet voor iedereen. Onder de inwoners van het Noordrijk waren *de trouwe gelovigen*. Mensen die misschien niet opvallen, maar die er wel zijn. Die *niet* meegaan met de meerderheid, die van de oude paden afwijkt. Het zijn de mensen waar God mee prijkt. Zij zijn wél die sierlijke kroon, waar de HEERE graag mee voor de dag komt. Als een wonder. Als een onverwacht geschenk. Zij vormen *'het overblijfsel van het volk'*, *de rest* die gered wordt. Jesaja 28:5 *Op die dag zal de HEERE van de legermachten tot een schitterende kroon en sierlijke krans zijn voor het overblijfsel van Zijn volk.* Men kan zich afvragen hoe die mensen dat doen? Op welke manier maken deze mensen het verschil? Waarin komt tot uitdrukking dat ze – ondanks alle negatieve ontwikkelingen – dicht bij de HEERE zijn gebleven? Of ze nu mee weggevoerd werden in ballingschap naar Assur of achter bleven: het waren die mensen die zich lieten leiden door wat hier genoemd wordt *'een geest van het recht'*. Wie niet onbekend is met de Bijbel zal weten dat het *de Thora* is waar deze mensen zich onverminderd aan

vasthielden, ook toen iedereen zich ervan distantieerde. Het wetboek oftewel *het boek van recht*. Wij weten dat *de rechtspraak* plaatsvond in de poort. Deze trouwe gelovigen drongen er op aan om alle verschillen in de poort tot overeenstemming te brengen. In de poort kwam met normaal tot overeenstemming met de HEERE en met elkaar. Daar moesten de geschillen worden opgelost. De oudsten zouden rechtspreken in de poort. Waarom hebben we dat achter ons gelaten? Jesaja 28:6 *Tot een geest van het recht voor wie zit om recht te spreken, en tot een kracht voor wie de strijd terugdringt naar de poort.*

De poort als de plaats van de rechtspraak.

In Jeruzalem is het hetzelfde liedje.

Het is vervelend om te zeggen, maar wat God Jesaja liet zien in het Noordrijk, trof hij ook aan in Jeruzalem. Wie zou – als hij Jesaja was – niet het idee gehad hebben dat ‘een schip op de het strand een baken in zee’ is. Het mag duidelijk zijn dat God het Noordrijk tal van keren via allerlei profeten – zoals Elia en Elisa en Amos – gewaarschuwd heeft voor de consequenties van een leven dat zich van Hem afkeert. Wat begon van het overtreden van *het tweede gebod* ontwikkelde zich al gauw door tot het passeren van *het eerste gebod*. Zei men van het stierkalf in Bethel nog ‘dat dit de HEERE Uw God is Die u uit Egypte heeft geleid’, Achab maakte het als koning nog veel bonter door met prinses Izebel uit Sidon ook de god Ba’al te introduceren in het geloof en het leven van Israel. Jeruzalem was toch met eigen ogen getuige geweest van de uitvoering van het vonnis dat hun stamverwanten decennia boven het hoofd hing? Maar wat is de schokkende vaststelling van de profeet Jesaja? De leiders in Jeruzalem zijn geen cent beter dan die in Samaria. Wat je daar zag in Samaria, dat zie je ook hier in Jeruzalem. De dag begint met wijn en loopt er op uit. Men kan zich opnieuw afvragen ‘Hoe dat komt?’ Is het de spanning wat het werk van priesters en profeten met zich meebrengt? Moeten ze zich ‘moed indrinken’ om met vergelijkbare vrijmoedigheid van gisteren hun werk te doen? Of krijgen ze zo’n adrenalinestoot wanneer ze voor grote groepen mensen – die hoog tegen hen opkijken – de toekomst bepalen? Is de alcohol een vorm van surrogaat om het zelfbewustzijn en de daarbij behorende vrijmoedigheid te versterken? Het is niet bekend. Maar linksom of rechtsom ‘Het is niet goed.’ Alcohol hoort niet bij het werk; niet als voorwaarde en niet als gevolg. Het vervelende is dat aanvankelijk mogelijk het idee postvat dat alles beter gaat, maar het eind van het liedje is dat deze mensen – aan wie zo’n grote verantwoordelijkheid is toevertrouwd als leiders van het volk – dwalen en zwalken en struikelen als dronken mensen bij de uitoefening van het werk. Jesaja 28:7 *Ook dezen hier zwalken van wijn, dwalen rond door sterkedrank. Priester en profeet zwalken door sterkedrank. Zij zijn opgeslokt door de wijn, zij dwalen rond door de sterkedrank. Zij zwalken bij het uitleggen van het visioen, zij struikelen tijdens hun gerechtelijke uitspraak.* Als we deze tekst tot ons door laten dringen, zien we niet alleen priesters en profeten die geen vast gang meer hebben. Ze schommelen echter niet alleen lijfelijk, maar ook in de dingen waarvoor ze ‘ingehuurd’ zijn: Het uitleggen van de visioenen die ze ontvangen en het doen van gerechtelijke uitspraken; Ze maken er maar wat van. Ze slaan er een slag naar. Het raakt kant nog wal. Er zit nog steeds iets in van wat en visioen moet voorstellen, maar de uitleg geeft een zwaar vertekend beeld. Er komt een uitspraak van iemand die

de positie van rechter heeft, maar het is bij tijden zo krom als een banaan. Dat is ook wel begrijpelijk als je de tafels – waar deze mensen aan gezeten hebben – van dichtbij bekijkt. Ze hebben overgegeven. De tafels zijn ronduit goor. Jesaja 28:8 *Ja, alle tafels zitten vol walgelijk braaksel, geen plek is schoon.*

De priester en de profeet (Ezra)

Jesaja leest de priester en profeten de les, zeer tot hun ongenoegen.

Jesaja heeft kritiek op de profeten en de priesters van Jeruzalem. Ze vinden het duidelijk niet leuk om door een collega op de vingers getikt te worden. Ze proberen zijn woorden in het belachelijke te trekken. Blijkbaar heeft Jesaja de neiging om terug te schakelen naar de fundamentele grondslag van de profeet en de priester, de Thora. Het levert de profeet stevige reacties op. Ze vragen naar zijn doelgroep. Wie heeft Jesaja voor ogen? Zijn dat de baby's of moeten ze meer aan kleuters denken. Het komt hun allemaal bijzonder kinderachtig over. Jesaja 28:9 *Wie kan Hij dan de kennis bijbrengen? Wie kan Hij dan het gehoorde doen begrijpen? Wie net van de moedermelk af zijn, wie net van de borst zijn afgehaald?* Het is gebod op gebod regel op regel, vinden ze. Ze halen daarbij twee letters aan die elkaar opvolgen in het Hebreeuwse Alfabeth, de *pé* en de *tsadé*. Het gaat de profeet blijkbaar om het *abc van het geloof*. Jesaja's tegenstanders vinden dit neerbuigend en kinderachtig. Ze zijn toch wel goed bij hun verstand?! Het zou om futiliteiten gaan, althans in hun ogen. Om ditjes en datjes. Ze zijn duidelijk niet gediend van kritiek van hun collega. Ze ridiculiseren zijn opmerkingen. Jesaja 28:10 *Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje.* Jesaja heeft van de HEERE een weerwoord. Oh, vinden ze dat hij brabbelt als een peuter? Imiteren ze de manier waarop – bij wijze van spreken – een buitenlander tot hen spreekt, iemand die de taal niet beheerst? Zoals de Grieken de niet-Grieken *Barbaren* noemden, omdat die volgens hen '*brabbelen*'. Nou dat zullen ze meemaken, meent Jesaja. God zal tot hen spreken via buitenlandse mensen die de Hebreeuwse taal niet machtig zijn. Jesaja 28:11, *Ja, met belachelijke klanken en in een andere taal zal Hij tot dit volk spreken.* Niet lang daarna zal inderdaad de Rabzake – de commandant van het leger – van Assur in zijn beste Hebreeuws tot hen het woord richten. Zij zitten dan op de muren van de stad Jeruzalem terwijl de woordvoerder van het Assyrische leger zijn verhaal doet beneden vanuit het dal met achter zich de legers van Assur, die de stad belegeren. Jesaja 36:11 *Toen zeiden Eljakim, Sebna en Joah tegen de commandant: Spreek toch Aramees tegen uw dienaren, want dat verstaan wij. Spreek tegen ons geen Judees ten aanhoren van het volk dat op de stadsmuur is.*

Koning Hizkia had zijn vader – koning Achaz – opgevolgd.

We zitten met Jesaja 28 in de tijd van de voorbereidende beschietingen van Assur op Jeruzalem. Samaria was gevallen. De bewoners van het Noordrijk waren grotendeels in ballingschap gevoerd. In Jeruzalem had een troonswisseling plaatsgevonden. Hizkia was zijn vader Achaz opgevolgd. Koning

Achaz had het zekere voor het onzekere gekozen. Hij ging niet met de profeet Jesaja mee die hem opriep tot vertrouwen op God. Ook wilde hij geen coalitie met de buurvolken om samen een vuist te maken tegen Assur. Dat laatste kwam hem duur te staan. Het leverde hem niet alleen de kritiek op van Syrië en Noord Israel, maar de koning van Damascus voerde samen met de koning van Samaria charges uit op Judees grondgebied om hen te dwingen tot coöperatie. Die twee koningen hadden het voornemen Achaz van de troon te stoten en iemand daar neer te zetten die wel meewerkte aan hun plan. Maar Achaz deed in het geheim een beroep op Assur om die beide koningen een lesje te leren. Assur gaf gevolg aan zijn verzoek en Damascus werd ingenomen in 732 v Chr. en 10 jaar later moest ook Samaria er aan geloven. Niet alleen werd Juda op die manier vazal van Assur, maar koning Achaz ging nog een stap verder door ook de god van Assur en een kopie van het altaar waarop offers voor die god werden gebracht te laten maken en neer te zetten op het tempelplein in Jeruzalem. Het was een slag in het gezicht van God en van Zijn profeet Jesaja.

Koning Achaz en zijn zoon, koning Hizkia.

God liet de profeet Jesaja rampspoed melden voor Juda en Jeruzalem.

Gelukkig kwam er in de persoon van Hizkia heel iemand anders op de troon in Jeruzalem, heel iemand anders dan zijn vader. Koning Hizkia staat bekend als een hervormer. Hij maakte veel ongedaan van wat zijn vader Achaz aan afgodendienst had geïntroduceerd en gestimuleerd. 2 Koningen 18:1-7 *Het gebeurde nu in het derde jaar van Hosea, de zoon van Ela, de koning van Israël, dat Hizkia koning werd, de zoon van Achaz, de koning van Juda. (..) Hij deed wat juist was in de ogen van de HEERE, overeenkomstig alles wat zijn vader David gedaan had. Hij nam de offerhoogten weg, sloeg de gewijde stenen in stukken en hakte de gewijde palen om. Hij verbrijzelde ook de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de Israëlieten er tot die tijd toe reukoffers aan gebracht hadden; men noemde hem Nehustan. Hij vertrouwde op de HEERE, de God van Israël, zodat er na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, en ook niet onder hen die er vóór hem geweest waren. Want hij hield zich vast aan de HEERE; hij week er niet van af Hem na te volgen, en hij nam Zijn geboden in acht, die de HEERE Mozes geboden had. De HEERE was met hem. Overal waarheen hij uittrok, handelde hij verstandig. Bovendien kwam hij in opstand tegen de koning van Assyrië en diende hem niet meer.* Niet alleen stelde hij intern – in geestelijke zin – orde op zaken, maar ook bracht hij verandering in de externe betrekkingen. Zo kwam Hizkia in opstand tegen Assur. De schrijver van het boek Koningen lijkt ook over het laatste enthousiast. Koning Hizkia veranderde de politieke verhoudingen en dat werd voelbaar. De koning van Assur was ‘not amused’ met de weigering van Hizkia om nog langer belasting te betalen en kwam met een leger richting Jeruzalem. Zonder dit direct te bedoelen leidde de nieuwe aanpak van koning Hizkia tot politieke spanningen. Hizkia is koning naar Gods hart. Jesaja heeft een zeer goede band met deze koning. Maar de

onderliggende ‘influencers’ – de andere profeten en priesters – staan op voet van oorlog met de koning en de profeet. De onrust komt hoe dan ook over het land in de vorm van de vijandelijke legers die Juda afstropen en Jeruzalem zullen belegeren. Het is de onrust die Jesaja namens de HEERE voorzag. Jesaja 28:12 *tegen wie Hij zei: Dit is de rust, geef de vermoeide rust, en dit is de verademing – maar zij wilden niet luisteren.* Het oordeel van God over de adviseurs van de macht en van het volk was redelijk desastreus. Wat zij op hun beurt Jesaja echter kwalijk namen dat hij de zaak te simpel zag, dat dit voor hen het einde zou betekenen. Zij hadden hun zaakjes goed voor elkaar, zo meenden ze. Maar God dacht daar anders over. De veranderingen die de buitenlandse macht van Assur zou teweeg brengen zou, zou de bovenste laag van Jeruzalem in grote verlegenheid brengen. Met al hun ervaringen als crisisbeheersers zouden ze in paniek raken bij een regelrechte aanval op Jeruzalem. Mogelijk dachten ze nog Egypte achter de hand te hebben – de legers van Egypte zouden inderdaad oprukken om Assur uit balans te brengen – maar die aanval zou in redelijk korte tijd afgeslagen worden door de legers van Sanherib. Nee, het bankroet van de profeten en priesters en hun grote ongelijk stond met grote letters op hun gezicht te lezen. Die klap zou hard aankomen. Jesaja 28:13 *Daarom zal voor hen het woord van de HEERE zijn: gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een beetje, daar een beetje, zodat zij, als zij weggaan, achterovervallen, verpletterd worden, verstrikt raken en gevangen worden.*

Sanherib de koning van Assur.

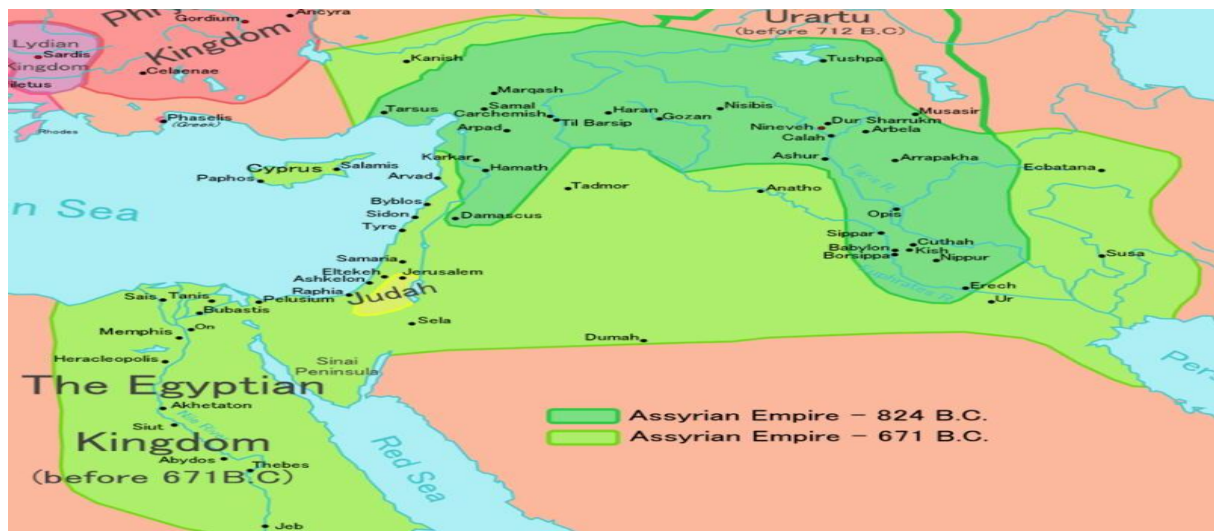

Drie hengels in het water.

De profeten en de priesters die zich door Jesaja aangevallen voelden, hadden voor hun gevoel een sterk verweer. Ze hadden een verbond met Egypte geadviseerd aan de koning en dat verbond stond – voor zover wij weten – nog steeds. Ze noemen dit ‘*het verbond met de dood*’ vermoedelijk omdat het de god Mot, de god van de onderwereld is die beantwoordt aan de Egyptische godheid Osiris. Wanneer Assur zou optrekken tegen Jeruzalem, zou men altijd nog het leger van Egypte achter zich hebben. Men had immers een alliantie met Egypte?! Egypte juichte zo’n alliantie wel toe met de staten ten zuiden van de wereldleider Assur. Aangezien Egypte aasde op de overname van de macht kon hij alle landen en volken, die op voorhand zijn kant kozen goed gebruiken. Maar de grote vraag was of Assur Jeruzalem zou aanvallen. Dat was de tweede pijl die ze op hun boog hadden. Jeruzalem had nog niet zolang geleden een beroep op Assur gedaan. De stad had laten zien loyaal te zijn aan Assur toen het om Assurs tussenkomst vroeg om de vijandelijke koningen van Syrië en Israel tot de orde te roepen. Jeruzalem was loyaal aan Assur. Het is waar dat er sinds die tijd een soort van vazallenbestaan voor Jeruzalem was weggelegd. Met de jaarlijkse afdracht van goud en zilver betaalde men voor de vriendschappelijke verhouding met de wereldleider Assur. Het is ook waar dat

koning Hizkia stopte met die betaling. De Bijbel zegt dat hij daarmee *'in opstand kwam tegen Assur.'* Zo kon het worden uitgelegd en zo werd het ook geduid – gezien de reactie van Assur – maar was het niet meer dan een pleidooi voor zelfstandigheid. Jeruzalem bleef immers een goede buur van Assur. 2 Koningen 18:1-7 Maar inderdaad koning Hizkia veroverde daarbij ook nog eens enkele Filistijnse steden, die feitelijk aan Assur schatplichtig waren. Het was toch ook wel vragen om moeilijkheden. Mogelijk voelde Hizkia – we zien dat vaker – zich gesteund door zijn loyaliteit aan de HEERE, de God van Israel. Met God voelde de jonge koning zich sterk en met kleine stappen in de richting van zelfstandigheid en de uitbreiding van zijn gebied hoopte hij die steun van God te blijven ervaren. Men had dus het gevoel dat men vriend was van Egypte en van God en niet direct de vijand van Assur. De profeten en priesters hadden niet alles op één kaart gezet. Dit zou toch goed moeten gaan? Nou ja, Jesaja vindt het *'wonen in een leugen.'* Jesaja 28:15 *Omdat u zegt: Wij hebben een verbond gesloten met de dood, en met het rijk van de dood zijn wij een verdrag aangegaan, wanneer de alles wegspoelende gesel voorbijtrekt, komt hij niet bij ons, want van de leugen hebben wij ons toevluchtsoord gemaakt en in het bedrog hebben wij ons verborgen.*

Assur

Zonder geloof en eerlijkheid vaart niemand wel.

Jesaja is er niet mee te paaieren. God en Zijn profeet houden niet van mensen die hun kansen verdelen. Zij kiezen voor de steun van God en die van de bevriende machthebber. Als de een dan tegenvalt heb je altijd nog de ander. Ze zijn niet voor één gat te vangen. Maar God is niet onduidelijk wat Hij hiervan vindt. God wijst deze tweeslachtigheid resoluut van de hand. God vraag om het vertrouwen op Hem alleen. En niet alleen het vertrouwen, maar ook de gehoorzaamheid. God stelt dit voor met de metafoer van *een hoeksteen*, waarop een gebouw wordt opgetrokken. *De hoeksteen* is de belangrijkste steen van het gebouw. *De hoeksteen* is feitelijke de drager van het gebouw. *Neem de hoeksteen weg en het gebouw stort in elkaar.* God is *de hoeksteen* van Zijn volk. Op Hem moeten ze hun geloof bouwen op God alleen. Dan zullen ze onder alle omstandigheden staande blijven. *Wie geloofd zal niet beschaamd worden.* Dat is de vertaling die het uiteindelijk gewonnen heeft. In de Hebreeuwse tekst staat feitelijk iets anders namelijk: *Wie geloofd, zal zich niet weghaasten.* De Griekse vertaling van de Tenach – de Septuagint – heeft de eerste vertaling. Die is overgenomen door Paulus (Romeinen 9:31) en door Petrus (1 Petrus 2:6) in het Nieuwe Testament. Jesaja 28:16 *daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik leg in Sion een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gegrondvest is. Wie geloofd, zal zich niet weghaasten.* God vraagt om overgave in het geloof in Hem. Het vervelende is – wanneer het geloof tanende is – dat dit zichtbaar wordt in de afbuiging van *het recht*. De kromme wegen van de geestelijke leiders van Israel en het volk dat er

achteraan loopt wijst op een afname van het geloof in God in die tijd. God wil dat niet. Hij wil niet alleen het vertrouwen van Zijn volk tegen de omliggende politieke machten, maar ook en vooral een rechtvaardig en eerlijk leven van iedere afzonderlijke Judeeër. Jesaja 28:17 *Ik stel het recht tot meetlint, en de gerechtigheid tot paslood. De hagel zal het toevluchtsoord van de leugen wegvagen, het water zal de schuilplaats overspoelen.* De leiders van Juda die hun kansen verdeeld hebben over God en Egypte doen veel kwaad. Ze gaan voor in een manier van leven waarbij men het niet zo nauw neemt met het geloof. God maakt nu al duidelijk dat men zich op deze manier de vijand Assur niet van het lijf houdt, maar ook dat de zogenaamde vriend – Egypte – het zal laten afweten als het er op aankomt. Ze snijden zichzelf lelijk in de vingers met deze politiek van de dubbele agenda. Jesaja 28:18 *Dan zal uw verbond met de dood tenietgedaan worden, uw verdrag met het rijk van de dood zal geen stand houden. Trekt de alles wegspoelende gesel voorbij, dan zult u door hem afgeranseld worden.*

Jezus Christus de hoeksteen van Gods volk en van de kerk.

Het woord van God - over *'een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gevestigd is.'* – in Jesaja 28 wordt vervuld in de geschiedenis van het Joodse volk om precies te zijn in de Persoon van Jezus Christus. Hij is *de Hoeksteen*. Hij is het fundament waar God Zijn kerk op bouwt. De Joodse gemeenschap heeft indertijd aanstoot genomen aan de Heere Jezus. Volgens Paulus zat hem dat in de manier waarop de mens aan zijn *gerechtigheid* komt. Is dit *uit het geloof* of komt dit voort *uit de werken der wet*? Het heeft flink gebotst tussen de Heere en de Joodse leiders. Zelfs Paulus is over deze steen gestruikeld, ware het niet dat de Heere vanuit de hemel hem op de goede weg gebracht heeft. Paulus beschrijft deze botsing der geesten in Romeinen 10:1-4 *Broeders, de oprechte wens van mijn hart en mijn gebed tot God voor Israël is gericht op hun zaligheid. Want ik getuig van hen dat zij ijver voor God hebben, maar niet met het juiste inzicht. Omdat zij immers de gerechtigheid van God niet kennen en een eigen gerechtigheid tot stand proberen te brengen, hebben zij zich niet aan de gerechtigheid van God onderworpen. Want het einddoel van de wet is Christus, tot gerechtigheid voor ieder die gelooft.* Israel is dus in zekere zin gestruikeld. Het is niet met opzet gebeurt, maar Paulus ziet wel een gunstig effect hiervan. Dit struikelblok is namelijk door God gekozen tot *hoeksteen van de kerk*. Wat is het geval? Toen Israel Gods uitgestoken hand afsloeg en Jezus Christus gekruisigd werd heeft Hij de gerechtigheid verworven voor – in principe – ieder mens die gelooft. Door deze opmerkelijke loop van de geschiedenis is er namelijk redding gekomen voor zondige en goddeloze mensen. In de eerste plaats voor Israel, maar ook voor de hele wereld. God steekt Zijn hand uit naar Zijn oude volk en naar de hele wereld. Wie op Christus zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen. Christus vormt *de*

hoeksteen of het fundament van de kerk. Het kan zijn dat iemand zich afvraagt wat de waarde is van *'een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gegroundvest is'* voor de mensen in de 7de eeuw v Chr. Wanneer dit woord vervuld wordt in Christus zou het niet van toepassing zijn op de eigen tijd. Toch is dit niet juist. Het is vergelijkbaar met de tempeldienst. Feitelijk kan het bloed van dieren ook geen zonden bedekken. Toch schold God de zonden kwijt van de mens die oprecht een zondoffer bracht, vooruitgrijpend op het verlossingswerk van de Heere Jezus. De Heere Jezus is *'het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt.'* Johannes 1:29 Feitelijk is de Heere Jezus met Zijn verlossingswerk de Drager van het Oude en het Nieuwe Testament. Zo is ook de Hoeksteen in Jesaja's tijd wel degelijk werkzaam voor de gelovige. Waar het God om gaat in deze profetie is het ongedeelde vertrouwen van de gelovige mens. Ook in die zin is de overeenkomst met Christus voelbaar. Ook bij Hem gaat het om een leven uit geloof (alleen) waardoor de mens deel heeft aan de gerechtigheid van Christus. Die gerechtigheid is niet iets wat hij voor een deel van Christus en voor een deel uit zijn eigen werken ontvangt. Door het geloof hebben we deel aan al Zijn schatten en gaven. Ook in het Nieuwe Testament vraagt God de volstreckte overgave aan Zijn Zoon, Die de hoeksteen is. Sterker, de Hoeksteen (=Christus) wordt een struikelblok voor mensen die hun kansen op redding verdelen. Zoals het nu werkt, werkte deze Hoeksteen ook in die tijd. Het volstreckte vertrouwen op God zou de gelovige tot een zegen en een redding zijn, net zoals dat nu het geval is. Het moet niet ongenoemd blijven dat God zowel in het Noordrijk (vers 5 en 6) als in Juda (vers 16 en 17a) oog heeft voor de individuele gelovigen die te midden van een verzakende natie niet alleen het geloof in God bleef behouden, maar ook de vruchten voortbracht die aan het geloof beantwoordden. Het is bemoedigend om dat te zien. Dit houdt een belofte in voor alle mensen die alleen komen te staan in hun geloof en hun eerlijke leven voor God en de mensen.

De gekruisigde Christus

De Hoeksteen/het fundament waarop mensen met een gerust hart hun geloof op kunnen bouwen.

Jesaja 28:16

Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik leg in Sion een steen ten grondslag, een beproefde steen, een kostbare hoeksteen, die vast gegroundvest is. Wie gelooft, zal zich niet weggaasten.

Psalm 118:22

De steen die de bouwers verworpen hadden, is tot een hoeksteen geworden.

Mattheüs 21:22

Jezus zei tegen hen: Hebt u nooit gelezen in de Schriften: De steen die de bouwers verworpen hadden, die is tot een hoeksteen geworden; dit is door de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen?

Handelingen 4:11,12	Deze Jezus is de steen die door u, de bouwers, veracht werd, maar Die de hoeksteen geworden is. En de zaligheid is in geen ander, want er is onder de hemel geen andere Naam onder de mensen gegeven waardoor wij zalig moeten worden.
Romeinen 9:33	Zoals geschreven staat: Zie, Ik leg in Sion een steen des aanstoots en een struikelblok. En: Ieder die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.
1 Korintiërs 3:11	Want niemand kan een ander fundament leggen dan wat gelegd is, dat is Jezus Christus.
Efeziërs 2:20	Gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is,
1 Petrus 2:6	Daarom staat er in de Schrift: Zie, Ik leg in Sion een hoeksteen die uitverkoren en kostbaar is; en: Wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

De hoeksteen

Assur zal met zijn legers grote schade aanrichten in Juda.

De profeten en priesters van Jeruzalem voelen zich sterk. Hun politiek van 'het verdelen van de kansen' lijkt te werken. Ze hebben drie of vier hengels in het water. Maar deze kruik gaat net zolang te water totdat hij breekt. Volgens de God van Jesaja gaat deze redenering namelijk niet op. Wie zo zijn kansen verdeeld zal uiteindelijk bedrogen uitkomen. God voorziet dat Assur de grenzen van Juda zal overtrekken. Voorbijtrekkende legers hebben het voordeel dat ze een doel hebben dat verderop ligt, maar het nadeel dat ze plunderend – en wat dies meer zij – de omgeving waar ze doorheen trekken, berooid achterlaten. Het bericht van de naderende legers zal paniek veroorzaken, maar dan is men feitelijk al te laat. Vluchten kan niet meer. Er zijn nog al wat omtrekkende bewegingen geweest door Juda. Jesaja 28:19 *Zo dikwijls als hij voorbijtrekt, zal hij u grijpen; ja, ochtend na ochtend zal hij voorbijtrekken, bij dag en bij nacht. Het zal gebeuren dat het begrijpen van het bericht slechts beroering teweeg zal brengen.* Men bedenkt een 'oplossing' waarbij men de dans denkt te ontspringen. Men dekt zich in tegen de mogelijke risico's. Mocht Assur aanvallen dan is er altijd nog Egypte om Jeruzalem te ontzetten. Men zoekt – gedacht binnen de metafoor van een bed – naar *rust* en *warmte* en *comfort*, maar de deken is te smal en het bed is te kort. Jesaja 28:20 *Want het bed zal te kort zijn om zich erop uit te strekken, en de deken te smal om zich erin te wikkelen.* Het is waar, God zal – zo weten wij – op *het moment suprême* van hogerhand ingrijpen. Hij zal Jeruzalem ontzetten. Die 185.000 man aan soldaten van Assur die voor de muren van Jeruzalem bivakkeren zullen voor een groot deel gedood worden zonder dat er een mensenhand aan te pas komt. God zal tussen beide komen zoals Hij eenmaal deed met Jozua in Gibeon (Jozua 10:10-12) en David in Perazim (2 Samuel 5:20). Jesaja 28:21 *Want de HEERE zal opstaan zoals op de berg Perazim. Hij zal woeden, zoals in het dal van Gibeon, om Zijn werk te doen – vreemd zal Zijn werk zijn – en om Zijn*

daad te verrichten – ongewoon zal Zijn daad zijn. Het is waar dat Jeruzalem is gered in 701 v Chr. Op het moment dat de legermacht van Assur het beleg voor de stad zal slaan, zal God de vijand verjagen, met een indrukwekkende ingreep van boven. Maar vergis je niet, ondertussen zullen die legers al de nodige schade veroorzaken in de gebieden rondom de stad in het gebied van Juda – en dat is ongeveer het hele land – dat ze doorkruisen. God laat de bevolking van Jeruzalem ernstig waarschuwen. Jesaja 28:22 *Nu dan, spot niet, anders zullen uw boeien nog strakker aangehaald worden; want een vernietigend einde – en het is vast besloten, heb ik gehoord van de Heere, de HEERE van de legermachten – komt over heel het land.* Het is net alsof de profeet zich hier – ten overvloede – nog maar eens bij aansluit. ‘Mensen neem dit serieus, want God aarzelt niet om – als er geen verandering komt in het hart en het leven van de Judeeërs – zijn vonnis te voltrekken.’ Jesaja 28:23 *Neem ter ore en luister naar mijn stem, sla er acht op en luister naar mijn woorden!*

De profeet Jesaja

De God van Israel is God niet of Hij laat ook een bemoediging horen tijdens het oordeel dat Hij het volk aanzegt. Die bemoediging is er in het bijzonder voor de groep mensen die *de rest* genoemd wordt. Wat is het geval? De boodschap van God is bedreigend voor alle mensen. Of ze nu bij het Noordrijk horen en te maken hadden met de belegering van Samaria en in ballingschap gevoerd zijn of achter gelaten. Of dat ze in Juda wonen en de vijandelijke legers zien optrekken in hun richting. De goeden zullen dit met de kwaden moeten ontgelden. Die mensen denken wellicht; ‘*En wij dan?*’ Voor hen heeft de profeet een gedicht. Het is misschien wel een bestaand stukje poëzie. Mogelijk is het zelfs een bekend gedicht. Maar het wordt ditmaal in stelling gebracht bij wijze van metafoor. Zoals de boer bij het voorbereiden van de akker en het planten en bij het oogsten verschillende gewassen verschillend behandeld, zo zal de HEERE alle mensen – om wie het gaat – persoonlijk recht doen. De een heeft misschien een harde aanpak nodig, de ander een zachte. Let ook op het beeld van de oogst, een beeld dat ook gebruikt wordt voor het binnengaan van de gelovigen uit Israel en de volken. Zoals de boer verschillende instrumenten gebuikt – al naar gelang de aard van het gewas – zo gebruikt God ook een aanpak die bij ieder van de gelovigen past. Het is een enorme bemoediging voor de mensen die net als de anderen te lijden krijgen onder de voorbijtrekkende legers, maar ze mogen zich – wat hun toekomst en wat in het bijzonder hun eeuwige toekomst betreft – bij God veilig weten.

Zoals de boer let op de oogst vanaf de voorbereiding van het land, het zaaien tot het oogsten, zo let God – bij wijze van spreken – van het begin tot het eind op de redding van mensen.

Jesaja 28:24-29

Ploegt de ploeger heel de dag door om te zaaien? Blijft hij zijn land altijd maar openleggen en eggen?

Is het niet zo: heeft hij de bovenlaag ervan geëffend, dan strooit hij wikke uit, zaait er komijn op, en zet tarwe op rij, gerst per vak, en spelt aan de rand?

Zijn God onderwijst hem over de juiste wijze. Hij onderwijst hem.

Want men dorst wikke toch niet met een dorsslede, en rolt over komijn toch geen wagenwiel?

Maar wikke wordt uitgeklopt met een stok, en komijn met een staak.

Broodkoren moet wel fijngemaakt worden, maar hij dorst en dorst het niet voor altijd door; hij plet het niet met zijn wagenwiel, met zijn paarden verpulvert hij het niet.

Ook dit gaat uit van de HEERE van de legermachten. Hij is wonderbaar van raad, Hij is groot in wijsheid.

Een boer in Israel.

